

ELEKTRİK DAĞITIMDA ÖZELLEŞTİRME SERÜVENİ

SEÇİMDEN SONRAKİ BAHARA KALDI

Elk.Müh.-Murat GENGÖR
murat.gengor@emo.org.tr

Her şey 24
OCAK
1980'de başladı.
24 Ocak kararları
ile KİT'lerin
serbest piyasa
koşullarına göre
çalışacağı ilkesi
getirildi. KİT
ürünleri serbest
bırakıldı. KİT'ler
Serbest Piyasa
Şirketleri gibi
borçlandırıldı.

19/12/1984 tarihli ve 18610 sayılı Resmî Gazetede Türkiye Elektrik Kurumu dışındaki kuruluşların Elektrik Üretimi, Dağıtım ve Ticareti ile Görevlendirilmesi Hakkındaki 3096 sayılı Kanun ile başlayan elektrikte özelleştirme süreci çeyrek yüz yıla yakın ülke gündeminde kaldı.

1970 yılında 1312 sayılı kanun ile TEK kurulmuş, imtiyazlı şirketler ve belediye sınırları dışında üretim, iletim, dağıtım ve satış hizmetleri TEK bünyesinde toplanmıştır.

2705 sayılı kanun ile 1982 yılında koordinatörlükler aracılığıyla belediye ve muhtarlıklar bünyesindeki hizmetler TEK'e devir edildi. Dağıtım hizmetleri böylece TEK uhdesine geçmiş oldu. Koordinatörlükler daha sonra dağıtım müesseselerine dönüştü.

1986 yılında çıkarılan 2983 sayılı yasa ile kamu mülkiyetinin özel sektöre devrinin yasal çerçevesi çizildi. Böylece "Gelir Ortaklığı" senetleri ve "İşletme Hakkı Devri" kavramlarını ülke tanıdı. 3291 sayılı Özelleştirme Yasası ile KİT'lerinin satış yolunun dışında başka yöntemlerle de çalıştırılabileceği kavramı getirildi. 389 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile çıkarılacak memur personelinin sözleşmeli statüye geçirilmeleri sağlandı.

1990 yılında il bazında müessese müdürlükleri yetkili kılındı.

25.10.1991 tarih ve 21032 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan karar ile TEK'de 8 ili kapsayan 5 bölgede elektrik üretim, iletim, dağıtım ve ticareti özel şirketlere verildi. Hemen seçim öncesinde alınan bu karar ile TEK'in Aydın, Muğla, Denizli, Isparta, Eskişehir, Bilecik, Balıkesir ve İzmir'de 5 değişik şirkete satışı amaçlandı. Fakat daha sonra bu satış gerçekleştirilemedi.

12/08/1993 tarih ve 93/4789 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Türkiye Üretim İletim A.Ş. ve Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş. olarak TEK iki ayrı İktisadi Devlet Teşekkülüne dönüştürüldü. 1994 yılından itibaren TEDAŞ Müessese Müdürlükleri aracılığı ile Dağıtım Hizmetleri yürütülmeye başlandı. 27 Kasım 1994 tarih ve 4046 sayılı kararla Özelleştirme İdaresi Başkanlığı kuruldu. 18 Mart 2004 tarihinde YPK tarafından Enerji Sektörü ve Özelleştirme Strateji Belgesi onaylandı. 1 Nisan 2004'e kadar TEDAŞ ve bağlı ortaklıkların özelleştirme kapsamına alınması, 30 Nisan 2004 tarihine kadar dağıtım bölgeleri ile ilgili hukuki düzenlemeler yapılması ve 2006 yılı sonunda özelleştirmelerin tamamlanması hedeflendi. Bu nedenle dağıtım bölgeleri şirketler olarak yeniden 21 bölgeye ayrılarak;

- Varlıkların verimli işletilmesi, maliyetlerin düşürülmesi
- Elektrik enerjisi arz güvenliğinin sağlanması arz kalitesinin artırılması
- Kayıp kaçakta azalma sağlanması
- Yenileme ve genişleme yatırımlarının özel sektör tarafından yapılması
- Rekabet sonucu sağlanan faydaların tüketicilere yansıtılması özelleştirmenin gerekçeleri olarak belgelerde yer aldı.

İlk etapta Başkent Elektrik Dağıtım A.Ş., AYEDAŞ ve Sakarya Elektrik Dağıtım A.Ş. özelleştirilecek dağıtım şirketleri olarak belirlendi. 19 Ocak 2007 tarihini tam 82 şirket bekliyordu.

19 Ocak'a 10 gün kala Başbakan'dan açıklama geldi. "Benzin fiyatlarından vatandaş bizi sorumlu tuttu. Aynı şeyin olması için elektrikte özelleştirmeyi düşünmüyoruz". Serüven yeni bir boyut kazandı. Hazırlıklarını tamamlayan şirketlerde büyük şaşkınlık yaşandı. Herkes bir taraflardan bilgi alabilmek için koşuşturdu. EPDK'nın bu iptalden bilgisi yoktu. Yetkililer "şirketler serbestçe fiyat artışına gidemeyecek tarife değişiklikleri şimdi olduğu gibi EPDK'nın onayına sunulacak" dediler. Ardından hükümet bazında Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan açıklama geldi. "Elektrik dağıtım özelleştirmesi gibi son derece hayati bir konuyu seçim

öncesi aceleyle getirmek istemiyoruz" dedi. Devamında altyapı eksikliklerinin olduğu altyapıların Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından yapılmasını arzuladıklarını belirtti.

Akabinde IMF Başkanı Rodrigo de Rato, Türkiye'de seçimlerin yaklaştığı bir ortamda, elektrik dağıtımının özelleştirilmesinde ertelemeye gidilmesi gibi kararların abartılmaması gerektiğini, dünyada bütün hükümetlerin seçim döneminde benzer kararlar aldığını işaret etti.

Elektrik Mühendisleri Odası gerek merkezi gerekse şubeleri aracılığıyla, özelleştirme ile ilgili görüşlerini her platformda ifade ederek özelleştirme konusunda sosyal, yasal ve teknik alanda mücadelesini sürdürmektedir. Özetle:

- Elektrik enerjisi depo edilemez. Ürettiği anda tüketilmek zorundadır.

- Elektrik enerjisi hizmeti, üretiminden iletimine ve dağıtımına kadar merkezi bir planlamayı zorunlu kılar.
- Ülke çapında merkezi planlama yapılması zorunludur.
- Yapısı gereği üretim, iletim ve dağıtım doğal bir tekteldir.
- Elektrik enerjisi kamu hizmetidir. Ticari karlılık düşülmemelidir.
- Yenilenebilir enerji kaynakları, özkaynaklar işlerliğe kavuşturulmalıdır.

Özelleştirme ertelenmesi bir fırsat olarak algılanmalı, "dağıtım şebekelerinde kayıpların azaltılması ve verimlilik ancak özelleştirmeyle mümkün olabilir" propagandası bir kenara bırakılarak, bunun iç ve dış çıkar güçlerinin karışmasına olanak verilmeyen siyasetçilerin bulaşmadığı özerk bir yönetim biçimiyle de olabileceği unutulmamalıdır.

Elektrikte dağıtım özelleştirmeleri seçim sonrasında ertelendi

Elektrik dağıtımında iptal gibi erteleme

Oy korkusu ihale erteletti

Başbakan Erdoğan'ın elektrik dağıtım ihalelerini zam korkusuyla erteleme talimatı yerine getirdi. 19 Ocak'ta yapılması planlanan ihaleler Kasım'daki seçim sonrasında ertelendi

Şirketler tepkili

Elektrik dağıtım ihaleleri 19 Ocak'ta yapılması planlanırken, Başbakan Erdoğan'ın ihaleleri Kasım'daki seçim sonrasında ertelemesi, şirketler arasında büyük tepki yarattı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Başbakan Erdoğan'ın elektrik dağıtım ihalelerini Kasım'daki seçim sonrasında ertelemesi, şirketler arasında büyük tepki yarattı. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, Başbakan Erdoğan'ın elektrik dağıtım ihalelerini Kasım'daki seçim sonrasında ertelemesi, şirketler arasında büyük tepki yarattı.

Dünya enerji tüketimi 2 kat artacak

AVRUPA Birliği'nin raporuna göre, dünya enerji tüketimi 2007 ile 2030 arasında iki kat artacak. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, dünya enerji tüketiminin 2007 ile 2030 arasında iki kat artacağı tahmin ediliyor.

NÜKLEER YATIRIMLARIN PERFORMANSI

Nükleer enerji yatırımları, enerji sektöründe önemli bir yer tutuyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, nükleer enerji yatırımlarının performansı, enerji sektöründe önemli bir yer tutuyor.

TEKNOLOJİK GÖSTERİ ALINACAK MI?

TEKNOLOJİK gösteri, enerji sektöründe önemli bir yer tutuyor. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada, teknolojik gösterinin performansı, enerji sektöründe önemli bir yer tutuyor.